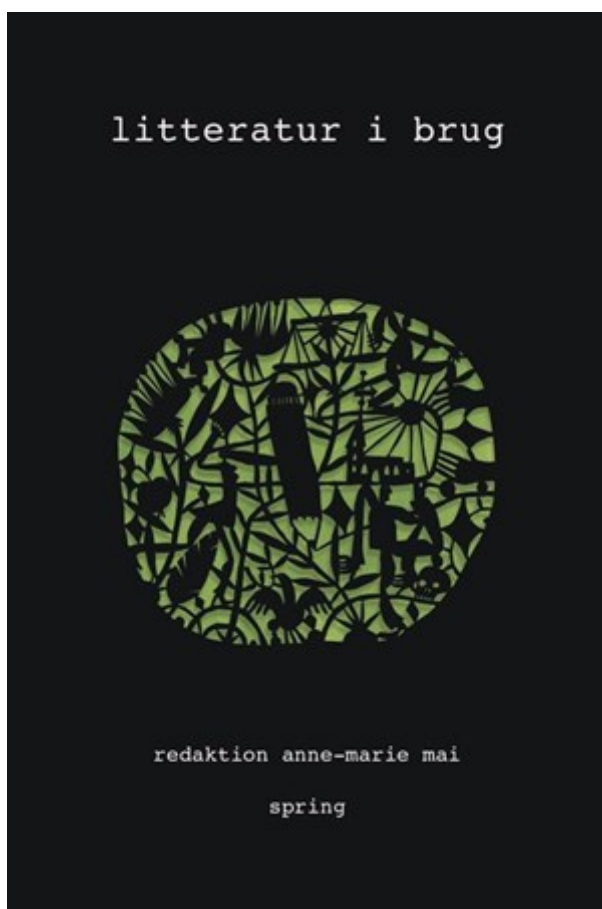

ANMELDELSE DANSK 2. jan. 2020 | kl. 08:42

Brugstyveri er helt i orden

Af: Lars Stubbe Arndal

... i hvert fald så længe det gælder litteraturen. Sådan lyder en oplivende påstand i en ny antologi om litteraturen i brug.

Fakta

Titel

Litteratur i brug

Pris

260

Sider

365

Det er sjældent, at man hører direkte opfordringer til brugstyveri. Ikke desto mindre er det den bærende tanke i en ny antologi, "Litteratur i brug". Det er litteraturprofessor Dan Ringgaard, der kommer med den uhørte opfordring, da han skal indkredse, hvad der kendetegner nogle af de nye tendenser i litteraturforskningen, som antologien fremlægger et første samlet dansk bud på. At brugstyveriet er i orden ifølge Ringgaard, skyldes, at det jo faktisk er meningen, at litteratur skal bruges. Hvis de litterære værker ikke bringes i kredsløb eller indgår i netværk af læsere, så dør litteraturen.

Derfor skal vi ifølge antologien mere spørge til, hvad vi *gør* med litteraturen, end hvad vi *forstår* ved den. Bogen placerer sig i en postkritisk strømning, der søger alternativer til den mistankens hermeneutik, som har været dominerende i litteraturteorien op gennem det 20. århundrede: Teksterne skulle analyseres for at afdække skjulte strukturer eller udtalte betydninger, som nogle gange tilmed var så godt skjult, at selv ikke forfatterne til teksterne kunne se dem. Litteraturteoretikerne stod i kø for at komme med de bedste bud på tekstdetektivernes værktøjskasse, og eleverne skulle trænes i at læse mellem linjerne, bag om linjerne, finde skjulte strukturer og udlægge metaforer ... de skulle kort sagt længere ind.

Nu handler det ifølge antologien ikke så meget om at komme længere ind, men måske i højere grad at gå med teksterne. Go with the flow, kunne man sige med et begreb fra jazzimprovisationer, hvor man netop for at lave den eminente solo skal leve sig ind i musikken. "Litteratur i brug" handler om, hvordan vi som læsere i langt højere grad kan lade os føre med af teksten og bringe os i spil i mødet med den ved at tænke den i forhold til forskellige netværk. I stedet for den klassiske nykritiske nærlæsning kan man træne (de tidligere højbetændte) læseformer som fjernlæsning, overfladelæsning eller mellemlæsning.

Grebet fungerer som en døråbner. For når det handler om brugen af litteratur, betyder det, at læsning ikke længere er et eksotisk anliggende, som kun dansklærere og tekstanalytikere dyrker i særlige rum (i danskundervisningen i skolen eller på forskerkontoret på universitetet). Nej, det legale brugstyveri kan netop foregå i mange former for netværk. Eller sagt med en formulering fra bogen: Forskellen på strandlæsning og akademisk læsning forsvinder. Det demonstrerer antologien solidt gennem en række eksemplariske artikler om brugen af litteratur i for eksempel medicin, politik, socialt arbejde og meget mere.

En af artiklerne stiller skarpt på skiftets betydning for litteraturundervisningen i skolen og demonstrerer, hvordan undersøgende tilgange i litteraturpædagogikken kan åbne feltet på ny. Perspektivet er særdeles velkomment: De mest anvendte læremidler i skolen rummer masser af opgaver til tekstanalyser, som er løsrevet fra en samlet fortolkning af teksterne. Spørgsmålet om, hvad eleverne kan bruge litteraturen til i deres eget liv, glider tit i baggrunden. Bogens forfattere ville slå på, at eleverne i langt højere grad skal mærke efter, hvad litteraturen gør ved og for dem.

For dansklæreren er der masser af stof til eftertanke i bogen. Det er paradoksalt nok ikke en brugsbog med opskrifter på konkret undervisningspraksis. Men den anviser nye mulige stier, som man selv kan udforske ved at sætte litteraturlæsningen i spil i forhold til nye netværk.